

OPMERKELIJKE OPEN BRIEF

Tijdens de voorbereiding van een verhaal over de zeer kortstondige geschiedenis van de zeezender Capital Radio, dat zich afspeelde in 1970, was ik wat aan het snuffelen in mijn archief en kwam ik een open brief tegen uit de Telegraaf van 16 juni 1967. De brief was geschreven door Bertha Beydals, die in 1970 bij Capital Radio was betrokken. Ze openbaarde in de ingezonden brief een warm hart voor wat destijds in bepaalde kringen smalend 'piraten' werd genoemd.

Ze begon haar verhaal met: 'Als u wel eens geprobeerd heeft uit te leggen aan buitenlandse gasten hoe bij ons de omroep georganiseerd is, weet U hoe moeilijk dat is en wat een grote ogen die gasten opzetten als U ze vertelde van onze vijf verenigingen.' Inderdaad waren er op dat moment geen vijf maar zes verenigingen binnen het Nederlandse Omroepbestel, te weten: KRO, NCRV, VPRO, VARA, AVRO en de TROS. Maar dat als bijzaak. Ze vervolgde: 'Vijf clubs met privéleden en overheidsfinanciering door middel van verplichte belasting voor alle Nederlanders die een radio- of televisietoestel hebben? Omdat je dan met je mond vol tanden staat probeer je het nog eens. Dat is historisch zo gegroeid, verklaar je, met een gezicht en een stem die zeggen: van oude tradities moet je afblijven en je zegt er niet bij dat deze oude traditie maar tot 1946 teruggaat. Maar ja, wat zeg je als je eigen landgenoten niet met hun vingers van die tradities af willen blijven en hele kunstmatige eilanden en scheepjes vol omroepinstallaties stoppen?'

Vervolgens ging ze in op een van de vele ontmoetingen die ze had met mensen met betrokkenheid tot de radio en televisiewereld. Eén van die ontmoetingen leidde haar tot de persoon van Frank Iezzi, professor in Spraak en Drama en toenmalige directeur van de omroep van de Hofstra University, gevestigd op Long Island, New York. Hofstra was met een bepaalde regelmaat, al dan niet vergezeld door studenten, op studiereis naar Europa, en toen Bertha Beydals hem ontmoette, was het zijn vijfde studiereis in dit werelddeel. Het was in 1966 dat deze reis, die geheel gewijd was aan de 'piraten', werd gemaakt. Bertha kreeg vlak voor ze de ingezonden brief schreef een verslag van zijn bevindingen, dat gepubliceerd was in de Television Quarterly, een gezamenlijke publicatie van de National Academy of Television Arts and Sciences en de Syracuse

University in Amerika. Ze relateerde aan het artikel: 'The Politics of Piracy,' Television Quarterly, 5:4:25 (1966).

Na het ontvangen en lezen van het artikel schreef Bertha in de open brief: 'Wilt U wel geloven dat ik toen grote ogen opzette? Wist U bij voorbeeld dat er sinds 1948, toen er in Kopenhagen 208 golflengten werden toegewezen, er 312 radiostations zijn bijgekomen die geen officieel toegewezen golflengte gebruiken en dus officieel illegaal zijn? Dat zijn zulke schijnbaar fatsoenlijke stations als de Voice of America, de Armed Forces Network (AFN), Radio Vaticaan, Radio Berlijn, Radio Luxembourg en zo nog 300 meer! Er zijn dus meer illegale dan legale stations.'

Frank Iezzi en Bertha Beydals

Let wel het gaat om cijfers die betrekking hadden in 1966 op in Europa actieve radiostations. Vervolgens ging de brief richting het woord 'piraat': 'En omdat Radio Veronica ook zonder toestemming gebruikt maakt, is Radio Veronica een piraat. Begrijpt U? Nog niet? U zegt: wat is dan het verschil tussen bijvoorbeeld Radio Luxemburg en Radio Veronica? Wel, heel eenvoudig. Radio Luxemburg gebruikt een geautoriseerde golflengte en kan daarom lid zijn van de Europese Radio Unie (voorganger van de EBU) en Radio Veronica gebruikt een ongeautoriseerde golflengte, en is dus een piraat. Is het nu duidelijk? Voor U

helemaal de moed opgeeft wil ik even citeren wat professor Iezzi zegt over Radio Veronica: 'Het wordt duidelijk dat Radio Veronica, in tegenstelling tot andere piraten een waardig respectabel en tevens bescheiden beleid voert. De organisatie betaalt belasting en alle rechten aan artiesten en muziekbonden (aan BUMA rechten 40% van de totale radiobijdrage en dit is meer dan de andere organisaties betalen). Ofschoon het moeilijk is iets te voorspellen betreffende de toekomst van Radio Veronica, schijnt zijn voortbestaan verzekerd zolang de reputatie van de gebroeders Verweij hoog blijft, de organisatie bescheiden en verantwoordelijk blijft en de luisteraars van 'Top-Forty' blijven houden. Het schijnt hem toe dat Radio Veronica geen kwaad doet!'. Die professor toch!

Vele decennia verder is een deel van de voornoemde radiostations geheel uit de ether verdwenen of is men wel legale frequenties gaan gebruiken en wat betreft de uitspraak over de toenmalige toekomst van Radio Veronica had professor Frank Iezzi natuurlijk gelijk door ondermeer te stellen: 'zo lang de reputatie van de gebroeders Verweij hoog blijft'. We weten inmiddels dat de reputatie helaas een forse deuk had gekregen door de bomaanslag op de MEBO II, het zendschip van de toenmalige concurrent Radio Noordzee, en dus de deuren open zette voor de invoering van de anti zeezenderwet in september 1974.

HANS KNOT